

Zygmunt Perz

"Wie moralisch ist die Jugend? :
Argumente für eine dynamische
Ethik", Marc Oraison, München 1972
: [recenzja]

Collectanea Theologica 45/1, 192

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nie tylko w sensie czysto religijnym, ale również społecznym, moralnym itp. Niestety, nie zawsze w dotychczasowej działalności wychowawczej szkół katolickich toż samych było godne uznania i pochwały. Pewne niedociągnięcia nie mogą przekreślić racji istnienia szkół katolickich. Przemawiają jednak za potrzebą reformy, przy której należy zwrócić uwagę nie tylko na elementy instytucjonalne, lecz również na nadanie specjalnego profilu tym szkołom, aby dawały uczniom to, czego nie dostarczają szkoły państwowe. Warto zaznaczyć, że autorzy uważają, iż do prywatnych szkół katolickich nadają się tylko dzieci czy młodzież z tych rodzin, w których panuje atmosfera prawdziwie chrześcijańska, ściślej mówiąc katolicka. W przeciwnej sytuacji szkoła katolicka napotka na wielkie trudności w osiągnięciu właściwego dla niej celu, którym jest ostatecznie kształtowanie osobowości wychowanków według modelu Ewangelii. Tym się głównie powinny różnić szkoły katolickie od innych.

Zasadniczo nie da się powiedzieć, że ta czy inna forma szkoły jest lepsza. Ten problem musi być rozstrzygany zgodnie z doświadczeniem przy uwzględnieniu zasad socjologicznych, światopoglądowych, pedagogicznych i psychologicznych.

Wydaje się na pierwszy rzut oka, że omawiana książka jest nieaktualna w polskich warunkach. Przy bliższym zapoznaniu się z jej treścią trzeba przyznać, że może ona pomóc zajmującym się teorią wychowania do lepszego zrozumienia sensu i celu działalności wychowawczej.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Marc ORAISON, *Wie moralisch ist die Jugend? Argumente für eine dynamische Ethik*, München 1972, Kösel-Verlag, s. 104.

W postłowie moralista R. Simon w następujących słowach charakteryzuje publikację: „Marc Oraison posiada tajemnicę zdecydowanych sformułowań, co oczywiście ma swoje mocne i słabe strony. Ich siła polega na tym, że wybijają to, co jest istotne, słabość zaś, że ich więźność nieco upraszcza”. Uwaga wydaje się bardzo trafna i może służyć do sprawiedliwej oceny niewielkiej, ale dotyczącej wielkich problemów publikacji Oraison. Na pytanie, postawione w tytule, odpowiada on, że jego zdaniem postawa współczesnej młodzieży wobec moralności jest głębsza niż poprzednich pokoleń. Stara się ukazać podłoże współczesnego kryzysu i kontestacji. Sprzeciw młodzieży wobec cywilizacji konsumpcyjnej posiada swoje źródło w tym, że takie fałszywe jej wartości jak: posiadanie, komfort, konsumpcja, postęp techniczny i naukowy, różnego rodzaju utopie oraz pogoń za uznaniem ujawniły głębokie egzystencjalnego niepokoju człowieka. Równocześnie osiągnięcia nauk szczegółowych podważyły dotychczasowy statyczny obraz świata, który był podstawą moralności, powołującej się na ustabilizowany prawem ład.

Podstawę moralności w ujęciu Oraison stanowi otwartość natury człowieka na autodeterminację w przeciwieństwie do zwierząt zdeterminowanych instynktem. Stąd biorą się dwa podstawowe pytania, które współczesna młodzież stawia sobie z głębokim niepokojem: 1. Jak należy żyć, aby być bardziej człowiekiem, oraz 2. Jak to się dzieje, że człowiek tego nie osiąga? Chcąc odpowiedzieć na „zapotrzebowanie” moralne współczesności, nie można według autora wychodzić do młodego pokolenia z systemem kategorii moralnych, które nie zaspokoili moralnego niepokoju poprzednich pokoleń, lecz należy po bratersku dzielić się własnym doświadczeniem życiowym i otwartością na poszukiwanie. Oparcie widzi on w objawieniu biblijnym, które nie mówi konkretnie, jak żyć, ale wyraźnie ukazuje przesłanki do kształtowania swego życia w oparciu o wiarę, nadzieję i miłość jako naczelną zasadę życiowego dynamizmu. W takiej perspektywie Oraison pisze o fałszywych wartościach moralnych, o właściwym podejściu do spraw seksu i dramacie życia moralnego. Jego uwagi są inspirujące i mogą służyć do rozszyfrowywania współczesnej mentalności i właściwego rozwiązania problemów moralnych, o ile czytelnik nie traci ze świadomości przytoczonego na wstępie tych uwag, trafnego spostrzeżenia R. Simona o pozytywnym w stosunku do publikacji Oraison postłowie.

ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa